

روزنامه رسمی شماره ۱۱۳۰۷ - ۱۳۶۲/۹/۲۹

۱۳۶۲/۹/۱۲

شماره ۱۰۲/۵

شماره دادنامه ۸

پرونده ۲۴/۶۲

تاریخ ۱۳۶۲/۸/۹

رای وحدت رویه شماره ۸ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری
مرجع رسیدگی: هیئت عمومی دیوان عدالت اداری
موضوع: شکایات از پاره‌ای از مواد آیین‌نامه قانون لغو مالکیت اراضی موات شهری و
کیفیت عمران آن.

مقدمه: نظر به اصول ۱۷۰ و ۱۷۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر اینکه هر کس می‌تواند ابطال آیین‌نامه و تصویب‌نامه‌هایی که مخالف با قوانین و مقررات اسلامی یا خارج از حدود اختیارات قوه مجریه باشد از دیوان عدالت اداری تقاضا کند و نظر به ماده ۲۵ قانون مصوب بهمن ماه ۱۳۶۰ که رسیدگی به شکایت از این‌گونه آیین‌نامه و تصویب‌نامه‌ها را از جهت مخالف با موازین شرعی و مقررات اسلامی به عهده فقهای محترم شورای نگهبان و از جهت مخالفت با قوانین یا خروج از اختیارات قوه مجریه به عهده هیئت عمومی دیوان عدالت اداری محول گردیده و نظر به اینکه در پرونده ۲۴/۶۲ هیئت عمومی ابطال ماده ۲ آیین‌نامه قانون لغو مالکیت اراضی موات شهری مصوب ۱۳۵۸/۵/۲۲ هیئت وزیران تقاضا شده و بررسی پاره‌ای از مواد آیین‌نامه

مزبور هم در دستور کار هیئت عمومی دیوان عدالت اداری قرار داشته و دیوان عدالت اداری در جلسات مختلف به این موضوع رسیدگی و از فقهای محترم شورای نگهبان در مورد اطلاعیه مورخ ۱۳۵۹/۱۱/۱۱ و اینکه کدام یک از مواد آیین نامه قانون لغو مالکیت اراضی موات شهری مغایر شرع تشخیص شده استعلام نموده و پاسخ واصله طی شماره ۹۷۷۲ - ۱۳۶۲/۸/۳ به این شرح است که مفاد نظر شورای نگهبان در مورد آیین نامه مزبور مربوط به تعریفی است که از اراضی موات شده که در نهایت شامل اراضی بایر مسبوق به احیاء و اراضی زراعی و زیر ساختمان می شود و از این جهت مواد مربوط به این اراضی مغایر شرع می باشد.

در تاریخ ۱۳۶۲/۸/۹ آخرین جلسه هیئت عمومی دیوان عدالت اداری به ریاست جناب آیت اله آقای غلامرضا رضوانی رئیس کل دیوان عدالت اداری و یا حضور کلیه رؤساء شعب دیوان تشکیل و پرونده ۲۴/۶۲ هیئت عمومی مطرح و پس از بررسی موادی از آیین نامه قانون لغو مالکیت اراضی موات شهری مصوب ۱۳۵۸/۵/۲۲ و مذاکره و مشاوره در مورد سه (۳) ماده از آیین نامه مزبور به اتفاق آراء به شرح زیر انشاء رای می نماید:

رای

۱ - ماده ۲ آیین نامه قانون اراضی موات شهری و کیفیت عمران آن مصوب ۱۳۵۸/۵/۲۲ هیئت وزیران و بندهای نه گانه آن از این جهت که در مقام تعریف اراضی موات، اراضی بایر مسبوق به احیاء و اراضی زراعی و زیر ساختمان را هم شامل می شود طبق نظر فقهای محترم شورای نگهبان قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مغایر شرع شناخته شده و هیئت عمومی دیوان عدالت اداری هم ماده مزبور و شقوق نه گانه آن را خارج از اختیار قوه مجریه و برخلاف قانون تشخیص می دهد.

۲ - ماده ۱۳ آیین نامه مزبور به این عبارت (شهرداریها در موقع صدور پروانه ساختمان برای کسانی که طبق تبصره ذیل ماده ۱ قانون می خواهند اقدام به عمران

نمایند موظف می‌باشند تعهد لازم را از متقاضی اخذ نمایند تا چنانچه بعداً ثابت شود که واجد شرایط مندرج در تبصره ذیل ماده یک نبوده تصرف او بر روی زمین غیرقانونی در تعرض به اموال عمومی تلقی می‌شود و طبق مقررات با او رفتار خواهد شد.

۳- همچنین ماده ۱۵ آیین‌نامه مزبور به این عبارت (در مورد زمینهایی که طبق قانون لغو مالکیت اراضی موات شهری و کیفیت عمران آن و قانون اصلاحی آن به تصرف دولت درآمده است اعلام وزارت مسکن و شهرسازی برای ابطال اسناد مالکیت و تفکیک آنها و صدور پروانه ساختمان کافی است و سازمان ثبت اسناد و املاک و شهرداریها مکلف به انجام درخواست وزارت مسکن و شهرسازی خواهند بود) جنبه قانونگزاری دارد که در صلاحیت قوه مقننه و خارج از اختیار قوه مجریه در تهیه و تنظیم آیین‌نامه است و آیین‌نامه باید در طریق بیان و توضیح برای وصول به قانون باشد بدون اینکه دایره قانون را توسعه دهد یا تضييق نماید و یا از محدوده آن تجاوز کند و هیئت وزیران در تصویب ماده ۱۳ و ماده ۱۵ آیین‌نامه مزبور از حدود وظیفه آیین‌نامه نویسی خارج شده است.

بنا به مراتب مزبور هیئت عمومی دیوان عدالت اداری مستنداً به ماده ۲۵ قانون مصوب بهمن ماه ۱۳۶۰ ماده ۲ و شقوق نه‌گانه آن و ماده ۱۳ و ماده ۱۵ آیین‌نامه قانون لغو مالکیت اراضی موات شهری و کیفیت عمران آن مصوب ۱۳۵۸/۵/۲۲ هیئت وزیران را ابطال می‌نماید.

هیئت عمومی دیوان عدالت اداری